

RETÍCULES I DIAGONALS

El Pla Jaussely de Barcelona de 1907 i el Pla Burnham de Chicago de 1909

Carme Fiol Costa

TESI DOCTORAL 2007

Director: Manuel de Solà-Morales Rubió

Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori

Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona

Universitat Politècnica de Catalunya

BIBLIOGRAFIA

Jaussely. Barcelona

- BARDET, Gaston. Le Nouvel Urbanisme
- BASSEGODA, Buenaventura. "La Barcelona d'en Jaussely", 'Il·lustració Catalana', n. extr. 1 Gen 1911. Barcelona, 1911
- BULS, Charles. Esthétique des Villes. 1893
- BUSQUETS, Joan. Estudi de l'Eixample. Ajuntament de Barcelona, 1983
- CARRERAS CANDI, F. Llochs sub urbans en los temps moderns.
- CARRERAS, Carles. 'Les agregacions municipals de 1897 a Barcelona, el cas de Sants i Carreras Candí a El Pla de Barcelona i la seva Història. "La Magrana", pp. 464 482, Barcelona, 1984
- DE MONTOLIU, Cebrià. Las Modernas Ciudades y sus problemas a la luz de la Exposición de Construcción Cívica de Berlín 1910. 1913
- DE RIQUER, Borja. Lliga Regionalista 1898 1904, Edicions 62, Barcelona
- DETHIER, Jean, i GUIHEUX, Alain. Visions urbanes. Europa 1870-1993. Electa, 1994
- DOMINGO, Miquel. Eixample Cerdà. CAU n. 19, Barcelona, 1973
- D'ORS, Eugeni. 'La Veu de Catalunya', Barcelona, 1907
- ESPUCHE, Albert Garcia. El Quadrat d'Or, Lunwerg ed., Barcelona, 1990
- ESPUCHE, Albert Garcia. Ciutats: del globus al satèl·lit. Editorial Electa, Madrid, 1994
- GALERA, Montserrat, ROCA, Francesc i TARRAGO, Salvador. Atlas de Barcelona. S.XVI XX. A.T.E. Barcelona, 1972
- GARNIER, Tony. Public Services from his Cité Industrielle (1917)
- GENER, Pompeu. Anuario Estadístico de Barcelona de 1907
- JAUSSELY, Léon. A People's Plaza for a Great Democratic State, 1900, from Les Concours Chenavard (1907)

JAUSSELY, Léon. Enciclopèdia ESPASA, 1909, p. 2605

JAUSSELY, Léon. "Le programme, preparation et redaction" a Comment reconstruire nos cités détruites d'AGACHE, ABURTIN et REDONT. A.Collin, Paris, 1915

JAUSSELY, Léon. L'Art Urbain. 1920

JAUSSELY, Léon. Pròleg de l'edició francesa de R.UNWIN: Town Planning in Practice, reproduït a la 'Revista del C.A.M.E.'

JULIÁN, Inmaculada. L'Urbanisme a Barcelona entre dues Exposicions (1888-1929). Els llibres de la frontera. Barcelona, 1988

MARTORELL, FLORENÇA, MARTORELL. Historia del urbanismo en Barcelona. Ed. Labor, Barcelona, 1970

PIJOAN, Josep. 'La Veu de Catalunya', Barcelona 11 Oct 1905

PUIG i CADAFALCH, Josep. "Barcelona d'any a venir", 'La Veu de Catalunya', Barcelona, 29 Dec 1900 i 22 Gen 1901

ROCA, Francesc. Política Econòmica i Territori a Catalunya. 1901 1939. Ketrés, 1979

SOLÀ-MORALES, Manuel de. Lotus Internacional n.19, Milano, 1978

TARRAGÓ, Salvador, i Institut Cerdà. Cerdà Urbs i Territori. Barcelona, 1995

TORRES, Manuel, LLOBET, Josep, i PUIG, Jaume. Inicis de l'Urbanística Municipal de Barcelona. Mostra dels Fons Municipals de Plans i Projectes d'Urbanisme. 1750 1930. Barcelona , 1985

VILA, Pau, i CASASSAS, Lluís. Barcelona i la seva rodalia al llarg del temps. AEDOS, Barcelona, 1974, p.364

WAGNER, Otto. Twenty Second Viennese District, from his Die Grösstadt (1911)

DOCUMENTACIÓ ORIGINAL

"Anteproyecto de Enlaces de la Zona de Ensanche de Barcelona y de los pueblos agregados entre sí y con el resto del término municipal de Sarriá y Horta".

Lema "Romulus", 1905.

.MEMORIA (1 carpeta amb 13 documents), Arxiu Administratiu de l'Ajuntament de Barcelona, z bis.

.PLANOLS Carpeta Jausseley, Institut Municipal d'Història.

"Proyecto de Enlaces de la Zona del Ensanche de Barcelona y de los pueblos agregados entre sí y con el resto del término municipal de Sarriá y Horta". Barcelona, 1907.

.PLANOLS (11 carpetes. Documents classificats en sèries de la A a la F que contenen 23 plànols i 61 detalls amb seccions) Arxiu Administratiu de l'Ajuntament de Barcelona, z bis.

.PLÀNOL (1 document) Servei d'Actuacions sobre el Patrimoni Artístic i Ambiental de l'Ajuntament de Barcelona.

Expedient n. 101 AH bis (21 fitxes de dibuixos) Arxiu Administratiu de l'Ajuntament de Barcelona.

Plànol de Barcelona a E:1/5000 fet pel Servei d'Edificacions de l'Ajuntament de Barcelona. 12 ff.(77x110), IMH/AHUAD.

BIBLIOGRAFIA

Chicago. Burnham

APPLEBAUM, Stanley. The Chicago World's Fair of 1893: A Photographic Record, Dover Publications Inc., New York, 1980

BACH, Ira. "A reconsideration of the 1909 'Plan of Chicago'". 'Chicago History 2', pp. 132 141. 1973

BENÉVOLO Leonardo. Historia de la arquitectura moderna. Gustavo Gili. Barcelona, 1977

BENNETT, Edward. Bennett Papers. Architectural Archives. The Burnham Library of Architecture. The Art Institute of Chicago

BURNHAM, Daniel. "White City and Capital City", 'Century Magazine', 63 (Feb 1902) pp. 619 620

BURNHAM, Daniel, with Edward H. BENNET: Plan of Chicago. Edited by Charles Moore. Da Capo Press, New York, 1970. First Edition: Lakeside Press of R.R. Donnelley and Sons. Chicago, 1909.

BURNHAM, David. Burnham Papers. Architectural Archives. The Burnham

Library of Architecture. The Art Institute of Chicago

CIUCCI G., DAL CO F., MANIERI-ELIA Mario, TAFURI Manfredo. The American City, From the Civil War to the New Deal. The MIT Press. Cambridge, Massachusetts, 1983

CHOAY, Françoise. The Modern City Planning in the 19th Century. New York, 1969

COHEN, Jean- Louis. La temptació d'AMÈRICA. CCCB, Barcelona, 1996

CONDIT, Carl. Chicago 1910 1929. Chicago, 1973

CORNER, James and MACLEAN Alex S., Taking Measures Across the American Landscape. Yale University Press, 1996

DUNSTR, David. The City as autodidact: the Chicago plan of 1909.

FINK, J.T. Grant Park Tomorrow, sponsored by the Open Lands Project. Chicago, 1979

GANDELSONAS, Mario. X - Urbanism: Architecture and the American city. Princeton Architectural Press. New York, 1999

GANDELSONAS, Mario. The Urban text. MIT Press. Cambridge, Massachusetts, 1991

GEDDES, Patrick. Cities in Evolution. London, 1915

HEGEMANN, Werner with PEETS, Elbert. The American Vitruvius: An Architect's Handbook of Civic Art. New York, 1922

HINES, Thomas. Burnham of Chicago, Architect and Planner. New York, 1974

JOHNSON, Vilas. A History of the Commercial Club of Chicago including the First History of the Club by John J. Glessner. New York, 1977

MAYER M. and WADE R., Chicago: growth of a metropolis. The University of Chicago Press, Chicago and London, 1969

MOORE, Charles. Daniel H. Burnham, Architect, Planner of Cities. 2 vol. Boston and New York, 1921

MOODY, Walter D. Wacker's Manual for the Plan of Chicago. Chicago, 1912

MUMFORD, Lewis. The City in History, its Origins, its Transformations, and its Prospects. New York, 1961

PROST, Henry. L'Oeuvre de Henri Prost. Paris, 1960

REILLY, C.H. "Town Planning Schemes in America", 'Town Planning Review', 1' (1910), p. 54.

REPS, John. The Making of Urban America. Princeton, 1965

REPS, John. Cities on Stone, Nineteenth Century Lithograph Images of the Urban West. Ft. Worth, 1976

REPS, John. Town Planning in Frontier America. University of Missouri Press. Columbia & London, 1980

ROBINSON, Charles M. "The improvements of Towns and Cities". 'Municipal Affairs'. New York, 1902

ROBINSON, Charles M. "Modern Civic Art". 'Municipal Affairs'. New York, 1904

SCOTT, Mel. American City Planning since 1890. University of California Press. Berkeley, Los Angeles, London, 1969

SMITH, Carl. The Plan of Chicago: Daniel Burnham and the remaking of the American city. The University of Chicago Press.

SWIFT, Samuel. "The Pictorial Representation of Architecture The Work of Jules Guérin". 'Brickbuilder', 18 (Sept 1919), pp. 177 182

SWIFT, Samuel. "Jules Guérin". 'Pencil Points', 5 (May 1924), pp. 63 66

SUTCLIFFE Anthony. Towards the Planned City. Germany, Britain, the United States and France, 1780-1914. St Martin's Press, New York, 1981

WILLE, Lois. Forever Open, Clear and Free. Chicago, 1972

WOLF, Peter. M. Eugène Hénard and the Beginnings of Urbanism in Paris 1900 1914. The Hague, 1968

WOODRUFF, Clinton R. "Progress in City Planning". 'American City, 3', (1910), pp. 75 76.

Chicago Aerial Survey Co.
Private Photographers: Curtis Moffet,
George R. Lawrence

ZUKOWSKY John. Chicago Architecture 1872-1922. Birth of a Metropolis. The Art Institute of Chicago in association with Prestel - Verlag. Munich, 1987.

10 15th October RIBA Town Planning Conference, Exhibition of Drawings and Models at the Royal Academy, pp. 47 52. London, 1910

The Plan of Chicago 1909 1979, An Exhibition of the Burnham Library of Architecture. The Art Institute of Chicago, 1979

DOCUMENTACIÓ ORIGINAL

Original Drawings:
The Burnham Library of Architecture at
the Art Institute of Chicago
Chicago Historical Society's Painting
Collection
Private ownership

Photographies:
Chicago Architectural Photography Co.